Optimal fôring av sau og fôring med lite grovfôr

Jenny Wright Johnsen
Fagkonsulent
Felleskjøpet Agri

Tema

- Generelt om fôring av sau
- Lite grovfôr – korleis kompenserar me?
- Fôring fram mot lamming
- Aktuelle kraftfôrblandingar våren 2013

Sauen

- Treng om lag 1 FEm i vedlikehald / dag
- FEm = fôreining mjølk
- 1 FEm = energi-innhaldet i 1 kg bygg
- Kraftfôrblandingar innheld mellom 0,82 – 1, 04 FEm/kg

Finn Avdem og Ingvar Selmer-Olsen, Nortura

Tabell 2. Vedlikehaldsfôr i høve til totalt fôrbehov i FEm for ulik type sau

	Vedlikehaldsbehov (FEm)	Totalbehov (FEm)	Totalbehov/vedlikehaldsbehov
Vaksen søye tom/ lågdrektig	0,9	0,9	1
Vaksen søye på "flushing" før paring	0,9	1,4	1,5
Vaksen søye høgdrektig siste 14 dagar før lamming	0,9	1,3-1,9	1,4-2,1
Vaksen søye m. lam	0,9	2,1 - 3,5	**2,3-3,5**
Påsettlam	0,6	1,2	2
Lam på intensiv sluttfôring	0,6	1,8	**3**

Sauen

- Treng energi, protein, vitamin, mineral og vatn kvar dag
- Kan få tilført næringsstoffa via ulike fôrslag
- Er ein drøvtyggar med eit sterkt tyggebehov
- Tarmane har behov for «noko å gjere på»
- Spyttproduksjon er viktig – buffer i vomma

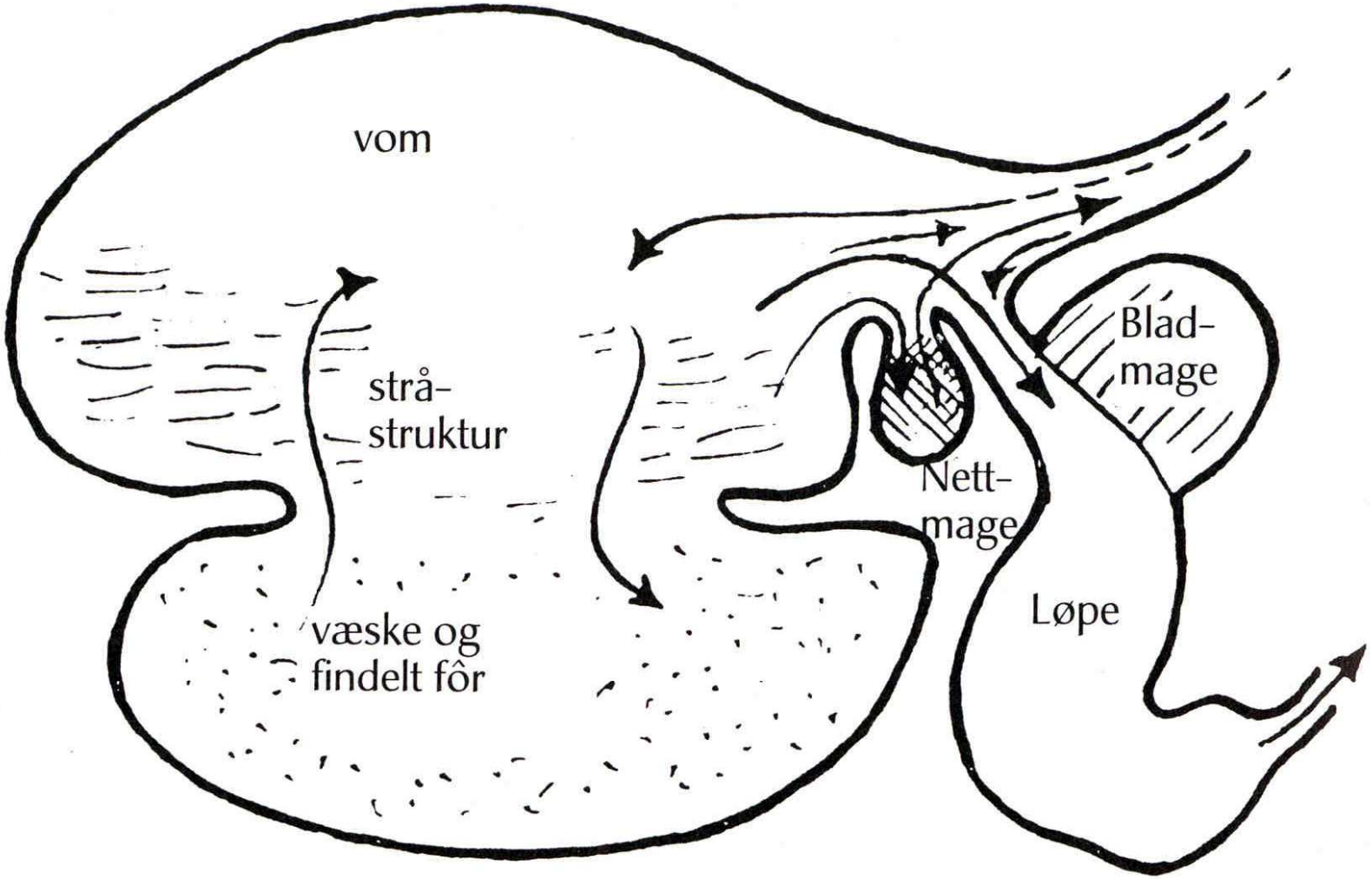

Drøvtyggermagen med de forskjellige mageavsnitta

pH i vom går ned ved auka mengde kraftfôr per tildeling

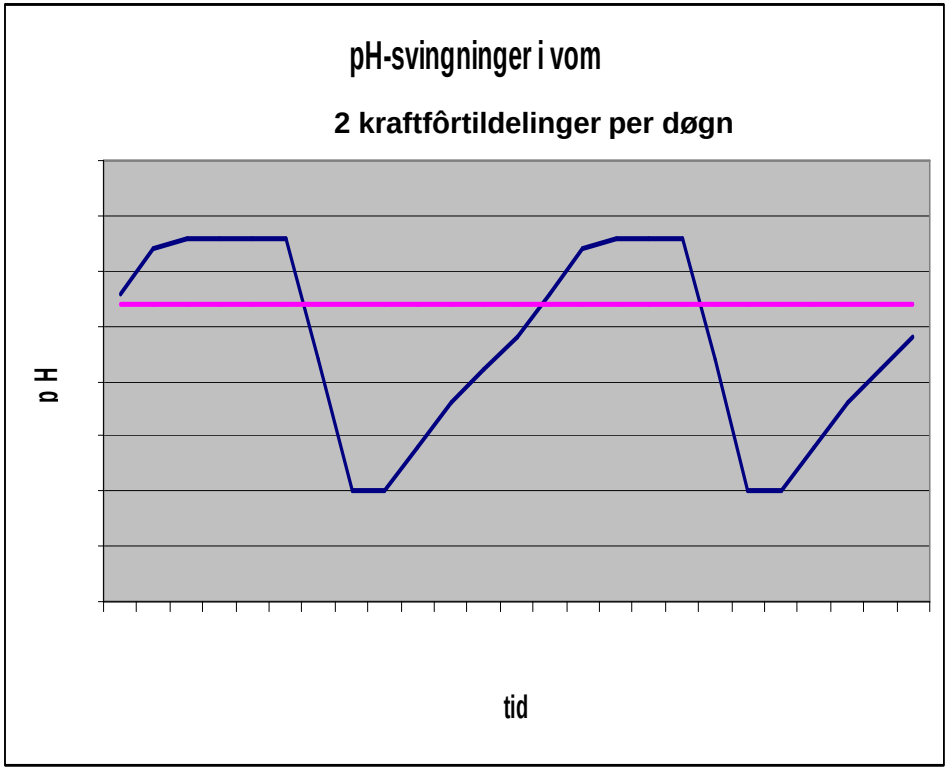

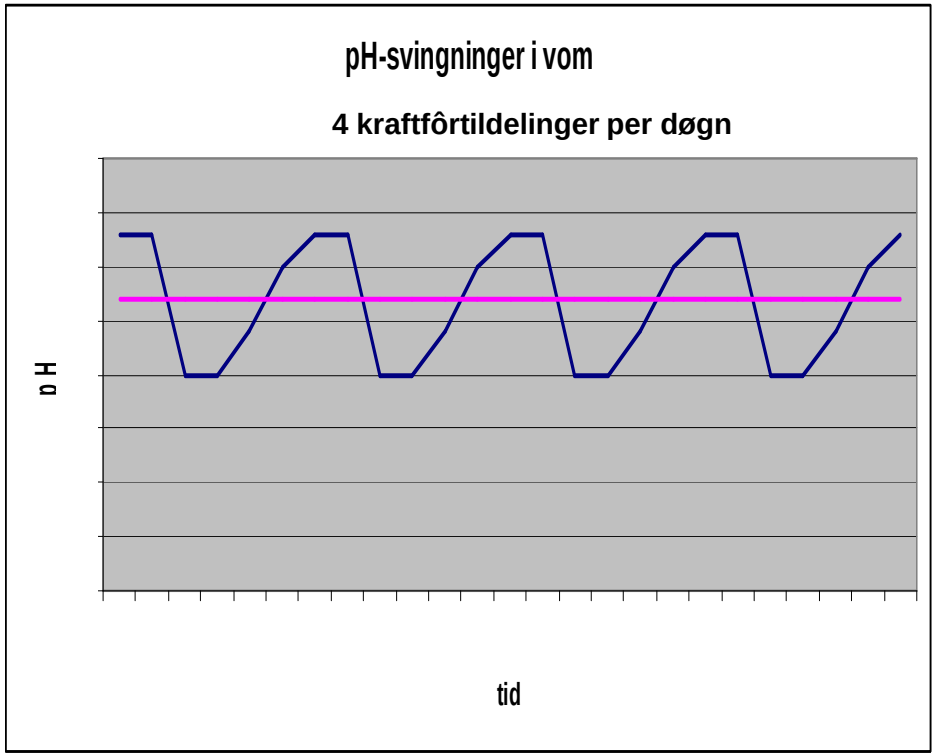

Farer ved for lite grovfôr i rasjonen

- Stor vombelastning fører til sur vom (acidose), matleie sauer/appetittsvikt og lause magar
- Ull-eting
- Tygging på inventar
- Mobbing

- Åtferds-stereotypiar
  - Døme hjå andre dyreslag: Rørbiting og halebiting hjå gris, tungerulling hjå ku, luftsluking og veving hjå hest

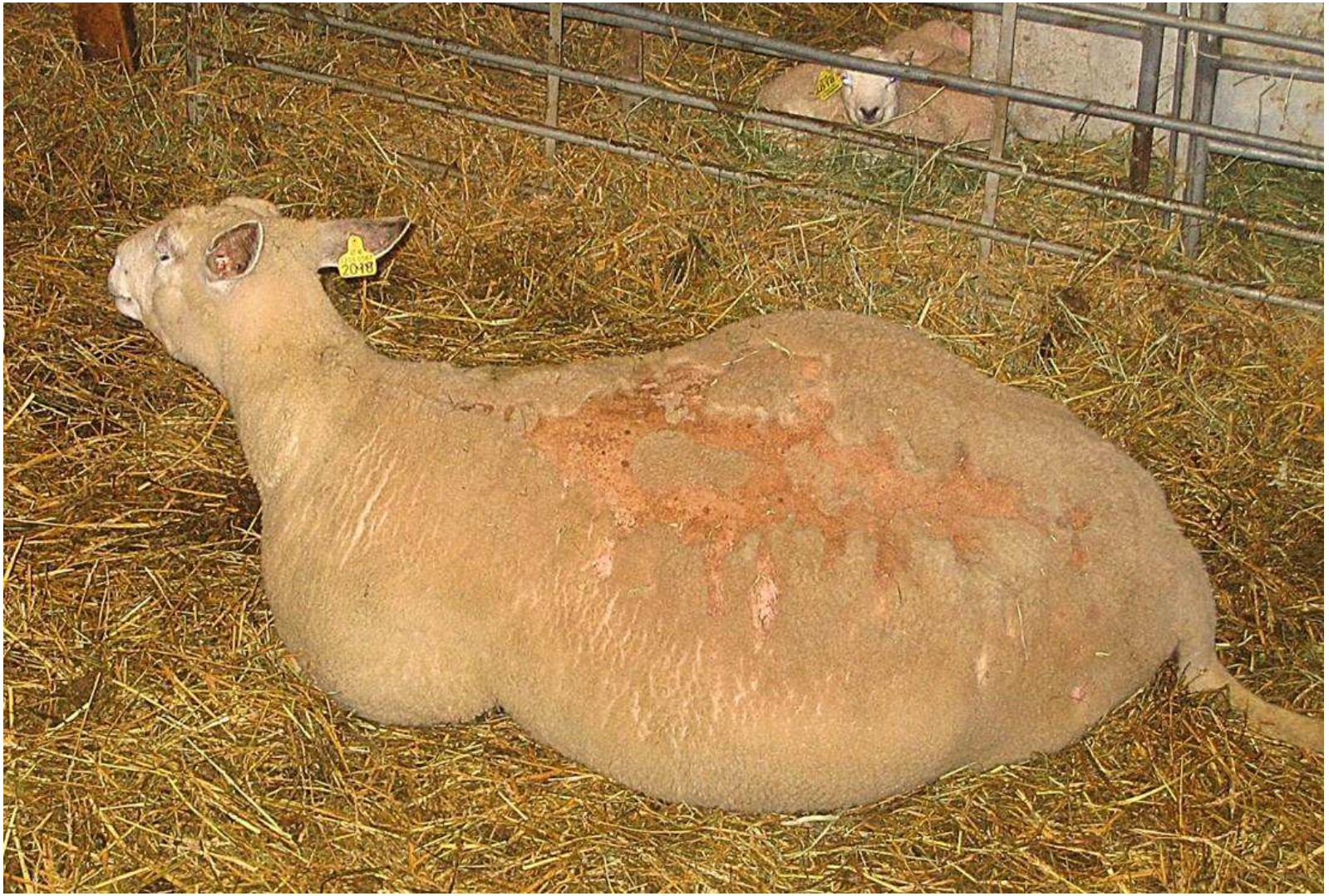

Korleis kan kraftfôr kompensera for grovfôr?

- Inneheld dei same næringsstoffa
- Innheld mindre fiber
- Fiber-rike kraftfôrslag kan fungera som delvis erstatning

Aktuelle kraftfôrslag til grovfôrerstatning

FORMEL Sau Intensiv

- FEm 0,82
- AAT 113
- PBV 5
- Pris/FEm 3,48
- Pris/kg 2,85

FORMEL Fiber Grovfôrmangel

- FEm 0,92
- AAT 108
- PBV 0
- Pris/Fem 3,61
- Pris/kg 3,32

Tilbakemeldingar på FORMEL Fiber Grovfôrmangel til kyr

- Lågare grovfôropptak
- Tålar kraftfôret godt
- Dyra er i positiv energibalanse
- Mjølkar godt
- Rolege dyr

- Ein forutsetnad for å lukkast var å bruka nok

Det bør ikkje vera meir enn maks 50 søyer i kvar gruppe

Intensiv fôring etter lamming med FORMEL Sau Intensiv

Det er ikke alltid lett med individuell normfôring av søyer i fellesbinger.

Strukturendringer skjer også i saueholdet, flokkene blir større og kravet til arbeidsinnsats er høyere. Da er det ikke lett med individuell normfôring i store fellesbinger. Enkeltindivid vil presse bort de søyene som kanskje trenger mest fôr.

Appetittfôring anbefales

For å forenkle tildelinga av kraftfôr, kan appetittfôring av søyene i tida etter lamming være løsningen. Det passer kanskje best til søyer som går med flere enn 2 lam.

Tips ved fôring i fellesbinge

- Ved appetittfôring må søya tilvennes fri tilgang etter lamming og slippes i fellesbinge etter 2-3 dager
- Sauene skal fôres etter norm før lamminga
- Det må alltid være kraftfôr i automaten
- Søyene må ha tilgang på godt og smakelig grovfôr med godt fiberinnhold og rent, friskt vann

Tilbakemeldingar på FORMEL Sau Intensiv

- Arbeidsbesparande
- Svært høg mjølkeproduksjon på søyene
- Ok magar

- Ein forutsetnad at det aldri går tomt og at det er rikeleg tilgang på friskt vatn

Viktig ved tildeling av mykje kraftfôr

- Kartlegg kor mykje grovfôr ein manglar - viktig å starta no for å koma i mål
- Mange tildelingar pr dag (maks 0,3 kilo per tildeling)
- Gjødsla er fasit på tålt mengde
- Grovfôr før kraftfôr – få spyttproduksjonen i gang
- Sauer har ulik toleransegrense for vom-belastning

- Følg med på Sauesignala!

Fôring fram mot lamming

- Viktig med rett fôring fram mot lamming for å
  - Sikre tilgang på energi og protein til fostervekst
  - Unngå for store foster
  - Unngå sur vom
  - Unngå produksjonssjukdommar

Figur 1. Energibehovet til trillingsøyer stiger sterkt siste ukene før lamming.

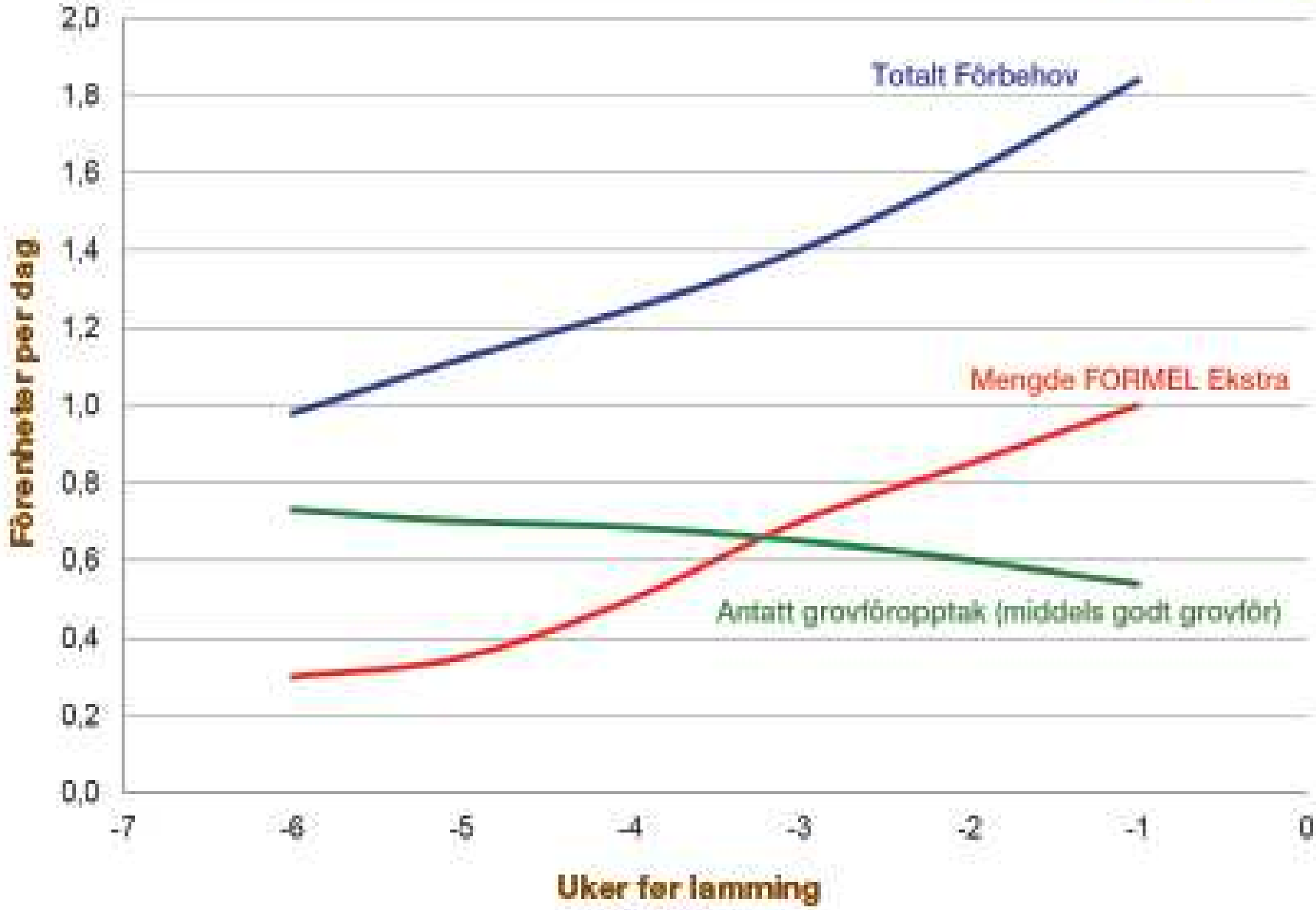

Viktig med stabil fôring dei siste 6 vekene før lamming

- 75 % av fostertilveksten skjer dei siste 6 vekene av drektigheten
- Fosterteljing → grupper → fôring etter fostertal
- Unngå stress/flytting/klipping dei siste 6 vekene før lamming.
- Ikkje panikkfôring mot slutten, kan gje for store foster

- Søyene er sårbare i siste del av drektigheita
- Høgt fôropptak → suksess
- Lite stress →suksess

Viktig med god proteindekning dei siste vekene før lamming

- Fostra trenger protein til utvikling
- Utvikling av juret
- Viktig for råmjølkskvaliteten

Hugs mineral og vitamin

- Sau skal ha tilgang på saltslikkestein
- Kvit stein er koparfri
- Rød stein inneheld kopar
- Grå stein har ekstra kopar

(Alle FK-steinane har ekstra kobolt)

- Sau som får lite eller ikkje noko kraftfôr skal ha mineraltilskot, t.d. 30 - 50 gram Pluss Sau, Pluss Sau Appetitt eller VM-blokk Sau (bøtte)

Kraftfôrsortimentet til sau og lam

Kraftfôrtype	Innhold	Bruksområde
FORMEL Sau Ekstra	Energi 1,03-1,04 FEm/kg AAT på minimum 130 gram/FEm PBV på ca 0 gram/FEm	Vårt toppkraftfôr til sau fra februar til beiteslipp. Har et høgt protein (AAT)- og energiinnhold. Anbefales i besetninger med høge lammetall, og der en har høge krav til lammetilveksten på våren. Passer sammen med de fleste typer grovfôr.
FORMEL Sau	Energi 0,95-0,96 FEm/kg AAT på 120 gram/FEm fra ca 1. februar-ca 1.august AAT på ca 110 gram/FEm fra ca.1.august-1. februar PBV på ca 0 gram/FEm hele året	Kraftfôr til bruk for søyer og livlam fra innsett på høsten til beiteslipp. Kan også gis til slaktelam opp til 1 kg per lam/dag. Har et moderat AAT-innhold på høsten og fram til ca 1. februar. AAT-innholdet økes fra ca 1. februar til 120 gram per FEm. Passer sammen med de fleste typer grovfôr. Vil stimulere til god mjølkeproduksjonen.
FORMEL Sau Intensiv	Energi ca 0,82 FEm/kg AAT på ca 113 gram/FEm PBV på ca +5 gram/FEm	Spesialblanding med svært høgt fiberinnhold. For intensiv fôring med kraftfôr til søyene etter lamming. Også velegnet til høstlam på intensiv oppfôring, der FORMEL Lam/grovfôr ikke gir nok fiber i rasjonen.
FORMEL Lam Vår	Energi ca 0,92 FEm/kg AAT på ca 115 gram/FEm PBV på ca 5 gram/FEm	Til lam fra fødsel og fram til ca 1. august. Har et høgt AAT-innhold og god smakelighet. Egner seg godt til kopplam/grillam eller til lam på støtteföring mens de går sammen med mora og dier.
FORMEL Lam Høst	Energi på ca 0,88 FEm/kg AAT på ca 110 gram/FEm PBV på ca 0 gram/FEm	Til oppfôring av ikke-slaktemodne lam på beite eller intensiv oppfôring innomhus. Har et mineralinnhold som forebygger urinstein. Har et høgt innhold av fiber, men opplever en likevel at lamma har for blaut avføring anbefales FORMEL Sau Intensiv.

FORMEL

Felleskjøpet

Lukke til med sesongen

og takk for meg ☺

TLF: 90068187 JENNY